

Vai jums, lūdzu, ir sērkociņi?

«Ja tev ir sērkociņi un kaut mazliet iztēles, nekad nesūdzēsies par garlaicību un vienmēr būsi paēdis.» uzskata izdevniecības «Žurnāls Santa» Lietuvas filiāles direktore JELENA MARKŪNE. Par viņas interesantu, ar sērkociņiem saistīto valasprieku šis raksts.

Graciozas, piparkūku namiņiem līdzīgas celtnes, dzirnavas, raketē, tramvajs, egle un pat Laimas pulksteņis – izrādās, to visu var uzbūvēt no visparastākajiem sērkociņiem. Tiesa, iesācējam sakātot un sasprauzt vairākus desmitus sērkociņu tā, lai uzbūvētā konstrukcija neizjuktu, nav nemaz tik vienkārši. Kas reiz pamēģinājis uzbūvēt kaut vismazāko namiņu, tam vairs nešķiet, ka tā ir

bērnišķīga niekošanās vien. Tomēr ar pieaugušajiem nereti ir tā, kā to jau ļoti precīzi formulējis Eksperti: «Ja jūs sakāt pieaugušajiem: «Es redzēju kādu skaistu, rožainu kieģeļu māju ar ģerānijām uz palodām un baložiem uz jumta...» – viņi nespēj iztēloties šo māju. Viņiem ir jāsaka: «Es redzēju māju, kas maksā simttūstoš franku.» Tad viņi iesauksties: «Cik skaisti!»»

Piepildās bērnības sapnis

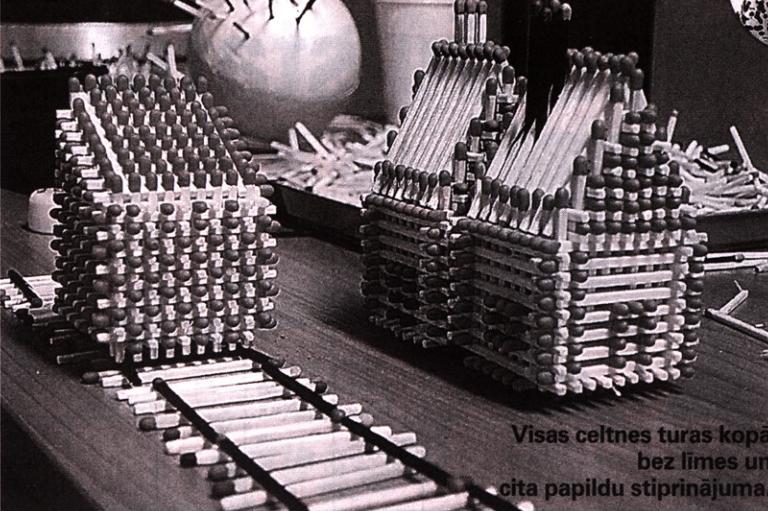
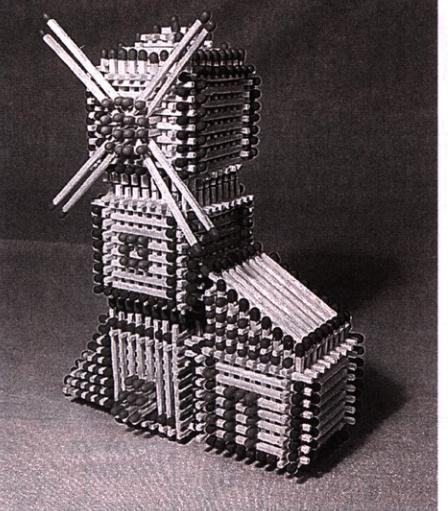
Pirmsreiz ar «sērkociņu lego» Jeļena sastapās bērnībā, kad krustmāte viņu paņēma līdzi ciemos pie kaimiņa, kuram uz plauktiem, glīti nolakotas, stāvēja pilis, baznīcas un citas no sērkociņiem būvētas ēkas. Tad arī pirmo reizi radās doma kādreiz ko līdzīgu uzmeistarot pašai. Kad Jeļena pirms trim gadiem nejauši atrada sērkociņu mājiņas būvniecības instrukciju, bērnības sapnis beidzot piepildījās. «Pirmai mājiņai uzbūvēju jau tajā pašā vakarā. Un mājiņa – atšķirībā no mēģinājumiem bērnībā – stabili stāvēja uz galda un pat nedomāja izjukt...»

«Tagad vairs nebrīnos, kad redzu, kā mani draugi un paziņas, būdami pieauguši cilvēki, nēm sērkociņus, aizrautībā aizmirst visu apkārtējo, bet pēc stundas tur sev priekšā mazu veidojumu, gatavotu paša rokām, katram savu un ļoti īpašu.» Jeļena raksta savā nesen iznākušajā un jau tikpat kā izpirktajā grāmatā «Uzcel savu sapni!». «Un varbūt tev, dārgo lasītāj, tava pirmā mājiņa, uzcelta no sērkociņu kaudzītes, kļūs par sākumu kaut kam svarīgam tavā dzīvē, bet varbūt sāks piepildīties tavi bērnības sapni! Tiesa, tas teikts, atceroties savu bērnības sapni. Tomēr šīs rindas droši var attiecināt arī uz daudz ko vairāk, jo, kam pietiks mērķiecības, pacietības un optimisms, lai uzeltu sērkociņu mājiņu, tas noteikti nezaudēs dūšu grūtību un šķēršļu priekšā arī daudz nopietnākās lietās. Lai gan jautājums par to, kas ir nopietns un kas tāds nav, ir diezgan nosacīts, vai ne?»

Sērkociņiem jābūt smaidīgiem

«Lai uzeltu sērkociņu mājiņu, nepieciešams piecas sešas kastītes sērkociņu, līdzīza, neslīdoša virsma, brīvs laiks un pacietība, jo ne vienmēr sanāk uzreiz,» stāsta Jeļena. Viņa ar vīru celtniecības darbiem izmanto pārsvārā Latvijas diemžel tagad jau slēgtās sērkociņu fabrikas «Komēta» ražojumus. «Tiklīdz ar vīru uzzinājām, ka «Komēta» sērkociņus vairs

nerāzos, devāmies uz turieni un iepirkāmies tā, ka vismaz vēl pāris gadu par būvmateriāliem nebūs jādomā. Bet pēc tam skatīsimies... Ir sapnis izveidot savu sērkociņu fabriku. Tas gan pagaidām izklausās fantastiski, bet dzīvē notiek visādi brīnumi. Sērkociņiem, no kuriem tiek celta mājiņa, jābūt taisniem, vienāda garuma un platumā, spožiem un smaidīgiem, t.i., spilgtās un jautrās krāsās. Tagad

Visas celtnes turas kopā bez līmes un cita papildu stiprinājuma.

šajā ziņā ir liela izvēle. Atceros, ka bērnībā, ieraudzījusi krustmātes kaimiņa skaistās sērkociņu celtnes, nolēmu kolekcionēt dažādu krāsu sērkociņus, taču tālāk par trim krāsām (zaļo, sarkanu un brūnu) netiku. Tad kēros pie sērkociņu kastīšu etiķešu krāšanas. Tomēr būvēt mājiņas ir daudz interesantāk. Pirmajā brīdi šķiet – sērkociņa mūžs ir tik īss, bet ja tas spēj dot tik daudz prieka... Un sērkociņu namiņš, nolikts plauktā, var tur nostāvēt visu cilvēka mūžu...»

Sērkociņu tests

«Dažādu lietu konstruēšana no sērkociņiem ir vienreizīga aizraušanās tem, kas nevar nosēdet uz vietas, neko nedarīdam,» ir pārliecināta Jeļena. «Cilvēks, kurš kaut kur, sēzot malīnā, būvē sērkociņu mājiņu, var aizraut apkārtējos tikai ar to vien, ko viņš dara... Nevajag neko vairāk – dažas kastītes sērkociņu un iztēli. Protams, jārēķinās, ka cilvēki ir dažādi.» Valasprieks Jeļenai pavēris iespēju paraudzīties uz apkārtējiem pavismā citādi. «Daži uzskata, ka šāda veida nodarbes tāda niekošanās vien ir. Tomēr vairākumam tas šķiet interesanti. Viņi uzreiz nāk klāt, prasa padomus, gatavi tūlīt izmēģināt paši. Daži pamēģina, ar lieku lepnumu veikumu nolieks plauktā un pēc tam pie šāda veida nodarbēm vairs neatgriežas, citiem pirmajā reižē nesanāk, un viņi tam visam atmet ar roku. Bet netrūkst arī tādu, kuri neliecas mierā un būvē atkal un atkal.»

Relaksācija

«Darbošanās ar sērkociņiem palīdz atbrīvoties no sliktām domām, tā ir fantastiska relaksācija, kas tāds, ar ko gribas dalīties. Priecē, ka pēc grāmatības iznākšanas («Uzcel savu sapni» tulkota arī krievu, angļu un lietuviešu valodā – B.V.) šai nodarbei pievērsušies daudzi. Ar sērkociņiem

lieliski var darboties arī bērni. Tas attīsta pirkstu motoriku. Vienkāršāko mājiņu pa spēkam uzcelt jau astoņus deviņus gadus vecam bērnam. Mazākajiem bērniem vecāki var izgatavot mājiņas sagatavi un piedāvāt to papildināt ar atsevišķām detaljām vai izrotāt. Pirms kāda laika runāju ar «Komētas» darbiniekiem par to, ka varētu ražot speciālu rotājām un būvniecībai domātus sērkociņus, kas nedeg. Taču šī ideja diemžēl aizgāja nebūtībā līdz ar pašu sērkociņu fabriku.»

Saslimdinātie draugi

Darbošanās ar sērkociņiem nav sveša arī Jeļenas vīram. «Ar šo hobiju aizrāvušies gandrīz visi mani draugi. Kopā dodoties ceļojumos, vienmēr ļemam līdzi sērkociņus. Piemēram, Krētā ar sērkociņu starpniecību ieguvām gan vairākus draugus, gan suvenīrus un kārumus. Kā paši vēlāk smējāmies, izdzīvojām ar sērkociņu palīdzību. Vietējiem mūsu celtās mājiņas tā ieapatīkās, ka viņi tās gribēja gan nopirk, gan iemācīties gatavot paši. Dažas iemainījām pret viņu suvenīriem.»

Vienkāršakas mājiņas Jeļena uzcē 20 minūtēs. «Sarežģītākām konstrukcijām, protams, nepieciešams vairāk laika, taču, darbojoties ar sērkociņiem, nekad pulkstenī neskatos. Tā nav ražošana, kur jāsaita minūtes. Tas ir valasprieks, un, jo ilgāk ar to nodarbojos, jo lielāks gandarijums. Ja vakarā jūtu, ka līdz iznākumam vēl tālu, tad atstāju darbiņu uz nākamo dienu.

Katrā ziņā tā ir īpaša sajūta. Vēl pirms brīža tavā priekšā bija tikai kaudze sērkociņu, bet tagad – glīts namiņš. Lai arī «sērkociņu lego» esmu pievērsušies tikai trešā gadu, jūtos tā, it kā to būtu darījusi visu mūžu. Tik

dīļi tas ir manī. Interesantākās lietas vienmēr tapušas draugu lokā. Satiekoties dalāmies pieredzē. Visi sēzām, līdz kāds kaut ko izdomā, cits pieliek klāt vēl kaut ko, un top jauns darbs. Idejas var atrast arī internētā, bet parasti paši esam gan celtnei, gan arhitekti. Šajos Ziemassvētkos mūsu mājās bija sērkociņu eglīte. Uz Valentīna dienu izgatavojām sirsniņu, ko labdarības pasākumā «Dance fest» pārdevām par Ls 25. Interesanti, ka visas mūsu celtnes turas kopā bez līmes un jebkāda cita papildu stiprinājuma. Gatavu veidojumu var brīvi ņemt rokās.»

Rituāls

Lai cik interesants darbs arī būtu, Jeļena tos nekolecionē. «Mājās atrodas tikai draugu dāvinātie darbiņi un tie, kurus viņi atstājuši, jo nav vēlējies vest cauri visai pilsētai uz savām mājām. Visbiežāk no sērkociņiem celtās pilis tiek uzdāvinātas vai arī sadedzinātas. Ľoti grūti turēties pret vīlinājumam sadedzināt sērkociņu mājiņu. Mums tas ir pat vesels rituāls, jo līdz ar mājiņu simboliski sadedzinām arī visu sliktu... Dedzināšana parasti notiek laukā. Piemēram, 1. janvāri Bīkernieku mežā sadedzinājām milzīgo māju, kas bija būvēta no 27 cm gariem kamīna sērkociņiem. Sērkociņu mājiņu var izmantot arī praktiski, ne tikai dekoratīvos nolūkos. Piemēram, ar to ļoti ērti aizdedzināt ugunkuru.»

Pēdējos trīs mēnešus Jeļenas laika lielāko daļu gan aizņēmis darbs izdevniecībā, tomēr vienmēr var atrast arī brīvu brīdi valaspriekam. «Pats svarīgākais šajā pasaulē – spēt priecāties par dzīvi, jo bez tā grūti gan strādāt, gan veidot gimeni un attiecības. Nav vērts kaut ko darīt, ja tas nesagādā prieku,» ir pārliecināta Jeļena. □

